

PESILLÀ DE LA RIBERA

Municipi rossellonès del Riberal, cantó de Millars, situat a l'esquerra de la Tet entre Cornellà de la Ribera i Vilanova de la Ribera.

PRON. POP.: *pəziʎá*, oït Pesillà de la Ribera mateix (1960) i també a Eina (1959); *pəziʎá dələ rībérə* a Sant Cebrià (1959) i a Vilanova de la Ribera (1960); *pəziʎá dələ rībérə* a Serdinyà (1959); *pəziʎá dələ rībérə* a Salses (1960). Gentilici: *pəziʎənç̣ḥs*, Vilanova de la Ribera (1960); *pəziʎənç̣ḥs*, Cornellà de la Ribera.

DOC. ANT. 876: *Pidiliano* (col.l. Moreau II, 151); 988: (id. xiv, 66; Abadal, *Eixalada*, 213); entre 894-1088: tres vegades *Pecilianum* (Alart, *Not.Hist.Com. Rouss.* I, 15); 965: *Pedilianum* (Finke, *Acta Ar.* II, 454); entre 990-1199: set vegades (*Alart, Not. Hist. Comm. Rouss.* I, 15); c. 1110 (*Hist. Lgd.* v, 794); 988: *Pediliano* (Alart, *Cart. rouss.*, 30); 1079 (col.l. Moreau xxxii, 47); 1104 (Alart *Cart. rouss.*, 117); 1435 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 593); 1137: *Pedilano* (D'Albon, *Temple*, 98); 988: *Pedilia* (col.l. Moreau, xiv, 64); 1304: *Pediliani* (Finke, *Acta Ar.* I, 454); 898: *Peciliano* (còpia) i, en el mateix doc., *Pesilliano*, *Pessiliano* (Alart, *Cart. rouss.*, 118-19); 899: villa *Peciliano* (*Hist. Lgd.* v, 107); 904: *Peciliano* (*Hist. Lgd.* v, 112); 915: (còpia) (Alart, *Cart. rouss.*, 121).

1089: *Pecilianus* (*Hist. Lgd.* v, 700); 1103: *Picilliano* (Alart, *Cart. rouss.*, 125); 1035: villa *Peziliani* (col.l. Moreau xxii, 89); 1119: *Pezilianum* (Alart, *Not. Hist. Comm. Rouss.* I, 15); 1359: *Pesilla* (CoDoACA xii, 126); 1372: *Pesilla* (Alart, *InvLC*, s.v. *paborde*); 1379 (id); 1393 (id); 1382: *Pessila* (id).

Mencions addicionals (Ponsich, *Top.*, 51): 898: *Pasillianum*; 1026: *Padilane*; 1026: villa *Pedillani*; 1027, 1032, 1040: *Pidiliani*; 1055: *Pidila*; 1149, 1396: *Pidilianum*; 1192: *Pedulianum*; 1314: *Pesilanum*; 1423, 1456, 1462: *Pezilianum*; 1541, 1628: *Pesilla*; 1632: *Pasilla*.

ETIM. *PEDILIĀNU, derivat del NP llatí PEDILIUS (Schukze, *Zu lat. Eigenn.*, 276, 365, 443), etimologia ja acceptada per Mistral (*TdF* II, s. v. *Pezilha*) i Aebischer (*Études top. cat.*, 119-20). Les mencions medievals amb *c̣*- són, per tant, llatinitzacions falses en les quals aquesta grafia reemplaça la-z- (< -D -).¹

N'existeix un homònim occità: *Pezilhà de Conflent*, municipi del Fenolledès localitzat a la vall mitjana de l'Adesig, cantó de Sornia, vora l'antic camí que anava al Conflent.² Ph.R.

¹ Sobre la conservació de la -z- pretònica (< -D-, -TY-, -C^s-) en català, i especialment en la toponímia de les comarques septentrionals, veg. *LleuresC.*, 253-55). [Deixem a cura dels llatinistes establir si el NP *Pedilus* era d'origen itàlic o manllevat del grec on podia ser derivat de πῆδιλον pl. πῆδιλα 'sandàlia' (ja *Odissea* I, 96). Crida l'atenció que la

-i- del nostre NL és llarga, puix que ha donat *illà*, *-ilianum* unànime des de les mencions del S. IX, mentre que el sufix antroponímic romà -ILIUS, si no ens enganyem, era amb Ī, però l'hexàmetre homèric ja prova que la del mot grec era llarga. J.C.]—² Veg. *Gran Enc. Cat.*, s.v. *Pesillà de Conflent*.

PESSANITA

Pessanita, *Roca de* ~: IGC 42º30 × 4º30; a uns 1330-1350 alt., sota el camí de Boí a Durro, altíssima rocassa partida de dalt a baix per un carant on brolla saltant un grandió deveysall d'aigua: < amb metàtesi, *Pena-sita* PĪNNA SĒCTA 'penya tallada', nom paral·lel al del poble de *Castrossit* a l'alt Isàvena (CASTRUM SĒCTUM), a la manera de *Castelltallat*, *Rocatallada* etc.

PESSELAÇ

Un santuari veí de Calaf, amb veïnat, s'anomena *Sant Pesselaç* i aquest ve de *Sant Pere-s'arç* dissimilat en *Pelessarç* i metàtesi, però reducció de -rs a -s. Si vingués de SCALARES, com suposa *AlcM*, no s'explicaria que un plural s'hagués tornat singular, i conservant fònicament la r.

PESSÓ i PESSONADA

Pessó 'munt cònic de coses, especialment herba, palla i altres productes agrícoles', cat. occid. pirrenc: és probable, si bé incert, que sigui derivat de *peça*; evident des del punt de vista morfològic i lexical, és una derivació molt concebible semànticament, tenint en compte que els pessons d'herba o palla se solen disposar en sèrie, en les bordes, pallisses, cases rurals, o en els prats i camps a la vora d'aquelles, i per tant pogué néixer en expressions freqüents com «a tal indret tenim tants *pessons* (= *peçons*) de trepadella etc.». Si bé no es pot excloure la possibilitat problemàtica d'un mot pre-romànic en relació amb el basc dial. *pheçoin* (B.Nav., Sule, Labort) «vallado» «fossé» amb var. local *leçoi* 'fossar, clot' (per a la qual, veg. *DECat.* VI, 358a27-b14).

Crida l'atenció la gran freqüència de la concreció toponímica, amb comparacions orogràfiques: *Los Pessons*, gran circ d'estanys separats per turons cònics, en el terme de Soldeu (entre el poble, la Vall d'En-Valira i el capdamunt de la Vall del Madriu, cf. el que vaig posar-ne a *E.T.C.* II, 24, 18), on els «*pessons*» són justament aqueixos puigs cònics: és l'espècimen extrem-oriental del mot. Tossal i estanys